

05.02.2018.

Privrednici u našoj zemlji plaćaju više od 3.000 parafiskalnih nameta. USAID, u okviru projekta reforme fiskalnog sektora, podržava uspostavu registra ovih obaveza na različitim nivoima vlasti u zemlji da bi osigurali transparentnije trošenje budžetskih prihoda prikupljenih na ovaj način. Uspostavom registra parafiskalnih obaveza do unapređenja poslovnog ambijenta i snažnije domaće ekonomije.

Za mala i srednja preduzeća smatra se da su generatori i nosioci privrednog razvoja u Federaciji. Bogati resursi kamena u Hercegovini doveli su do ekspanzije onih koji se bave obradom ovog građevinskog materijala. Zanimanje klesar nije popularno, kao ona na biroima za zapošljavanje, ali omogućava solidne prihode.

Samo u Jablanici postoji više od 20 firmi koje se bave obradom kamena - od kiparstva do građevinarstva. Bilo bi ih i više da im je kamen dostupniji.

"Glavna stvar je što nismo izvadili kamen iz brda, ovdje može biti i zlato, ali ne možemo vaditi kamen. Pravo na vađenje kamena imaju državne firme i jedna je legalna u Jablanici, gdje je centar eksploatacije. 20% domaćih materijala prerađujemo, a 80% uvozimo. I Kinezi su otvorili eksploataciju u Stocu", navodi Nezir Kevrić, predsjednik Klastera kamena Hercegovina.

Naknade i razni nameti dodatno otežavaju planove onima koji bi ulagali u širenje proizvodnje.

"Kad se traži potvrda od Porezne uprave da ste sve platili - treba platiti još i izdavanje 20 KM. To je isto kad bih ja nekom napravio uslugu i naplatio izdavanje računa. Ili za zahtjev u Elektroprivredi da trošite više struje - oni traže 30 KM. To su privrednike nelogične stvari", nabraja Kevrić.

Registar parafiskalnih nameta, na kojem radi USAID, trebao bi olakšati privrednicima snalaženje šta su obavezni plaćati, a šta ne.

"U Federaciji mi uzimamo stvarni broj taksi, odnosno naknada, a ne pojedinačne tarife taksi i naknada, što neko ponekad može protumačiti da ih je tri ili četiri hiljade - to je preuveličano. Postoji oko 375 taksi i naknada širom Federacije, oko 240-250 u Republici Srpskoj i oko 120 u Distriktu Brčko. Kada se spominje brojka od više hiljada taksi i naknada, tada su pobrojane tarife, a ne stvarne takse ili naknade. Ako ste firma koja ima sjedište u nekom kantonu, vi plaćate naknadu u tom kantonu, a ne naknade u svim", objašnjava Mark Campbell, šef USAID-ovog FAR projekta.

Poslodavci priču o nepovoljnom privrednom ambijentu potkrepljuju podacima Svjetske banke.

"Mi u BiH imamo jedan od najmanjih poreza na dobit - 10%. Jedino je u Crnoj Gori manji - 9%. Ali ako se uzmu parafiskalni nameti, realna stopa poreza na dobit je 24%", tvrdi Adnan Smailbegović, predsjednik Udruženja poslodavaca FBiH.

To nisu jedine zamjerke poslodavaca. Ukazuju da je mnogo komplikacija, ali što je najvažnije - svaka ima svoju cijenu.

"Konobar u hotelu s 4 ili 5 zvjezdica treba da ima sertifikat. Za taj sertifikat će polagati u Ministarstvu finansija, pa se tamo formira komisija i to se plaća. I sve su to parafiskalni nameti. Ja razumijem kad doktoru specijalisti treba stručni ispit pa se formira komisija, ali za konobara - pa to je obuka od 10 dana", nastavlja Smailbegović.

U Ministarstvu finansija rade na izradi zakonskog okvira koji će onemogućiti općinama i kantonima uvođenje novih i povećanje postojećih nameta.

"Nivo tih parafiskalnih nameta na nivou Federacije je mali. Bilo je pokušaja ukidanja nameta za šumarstvo i vodoprivredu, a razmišljanja su da se smanje za zaštitu zaposlenosti, tj. fondova koji idu za zapošljavanje. To su jedine stvari koje Vlada može uraditi i za šta je nadležna. Broj parafiskalnih nameta daleko je veći na općinskim i kantonalnim nivoima", ističe Zlatko Hurtić, savjetnik premijera FBiH.

Prema Campbellu, problem je taj da postoje takozvane parafiskalne takse i naknade: "Primjera radi, u Federaciji BiH postoje opća vodna naknada i posebna naknada za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća. Obje ove naknade poslodavci plaćaju u iznosu 0,5% od troškova neto plata. Ove naknade nisu naknade za izvršene usluge. To je u suštini skriveni porez. Isti slučaj je i sa naknadom za općekorisne funkcije šuma, koja je u proceduri izmjene ovog načina obračuna, ali procedura još nije završena"

.

Teško je očekivati da će na lokalnom nivou imati mnogo razumijevanja za opterećenja privrednika jer od nameta zavise.

"Tako će nastati rupa i povećat će se deficit koji je ionako veliki i oni neće zadovoljiti potrebe preuzete iz budžeta", upozorava Hurtić.

U RS-u trenutno se vrši provjera svih taksi i parafiskalnih nameta. One koje ne budu zakonski regulisane - prestat će biti naplaćivane. U USAID-u slično očekuju da se desi i u Federaciji. Jedan od njihovih prijedloga reforme fiskalnog sektora i opravdanosti plaćanja je da vrijednost takse bude proporcionalna usluzi. Uz uvođenje registra parafiskalnih nameta i smanjenjem obaveza plaćanja korištenja prirodnih resursa, kao i administrativnih usluga, poslovni ambijent trebao bi biti povoljniji za one koji nude posao i one koji ga traže.

O stvaranju povoljnijeg poslovnog ambijenta koji bi stimulirao investitore i povezao cijeli ekonomski prostor u zemlji u emisiji Federacija plus govorili su direktor Udruženja poslodavaca FBiH Mladen Pandurević i predsjednik nevladinog Udruženja za poduzetništvo i posao Tomislav Majić.

Izvor: www.akta.ba